

سیاست کشورهای در مقابل واکسن‌گریزان

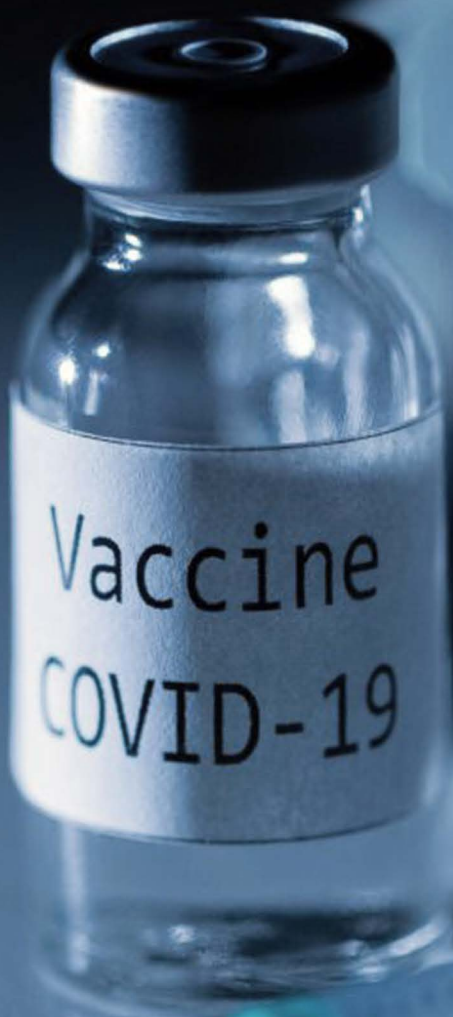
نویسندگان:

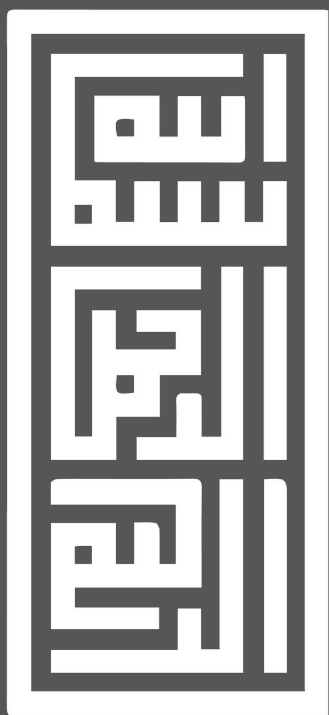
افشین شاعری، حسین عباسی-نسب

ناظر محتوایی:

منصوره قدیری جاوید

آذرماه ۱۴۰۰

۲	چکیده
۳	مقدمه
۶	پاداش یا مجازات؛ کدام یک کارآمدتر است؟
۷	انواع و نحوه اجرای سیاست‌های تنبیهی در کشورهای مختلف
۷	قاره آمریکا
۸	اروپا
۹	اقیانوسیه
۱۰	آسیا
۱۲	سیاست‌های تشویقی کشورها و میزان تأثیرگذاری آنها
۱۴	پاسپورت واکسن
۱۴	دسته بندی مشوق‌ها
۱۵	مشوق‌های متفاوت؛ از آپارتمان و شمش طلا تا مرغ خانگی
۱۵	قاره آمریکا
۱۷	کشورهای اروپایی
۱۸	اقیانوسیه
۱۸	کشورهای آسیایی
۲۱	دیدگاه‌های متعارض نسبت به تخصیص مشوق
۲۳	میزان کارآمدی مشوق‌های مادی
۲۶	خلاصه از اقدامات کشورهای مختلف در مقابله با مخالفان واکسن
۲۷	نقد و نظر ایرنا
۲۸	ایران باید چه تصمیمی بگیرد؟
۲۸	منابع

چکیده

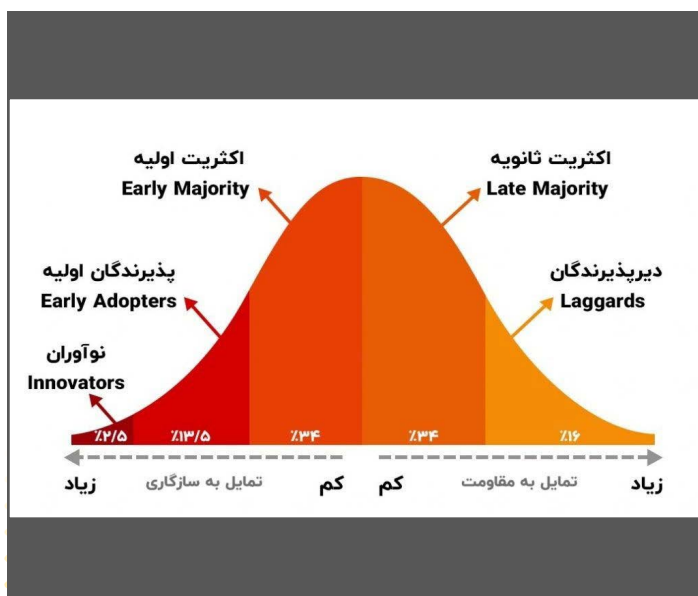
واکسیناسیون اکنون تنها ابزاری است که جهان برای پیشگیری و مهار کرونا در اختیار دارد. گسترش واکسیناسیون در بسیاری از کشورها توانسته است میزان مرگ و میر ناشی از این بیماری را کاهش دهد. تاکنون بیش از هفت میلیارد دُز واکسن کرونا در جهان تزریق شده اما هنوز درصد بالایی از افراد واکسن نزده اند و تعداد قابل توجهی از این افراد با وجود دسترسی به واکسن به علت ترس یا مخالفت با واکسن، از واکسیناسیون امتناع می کنند. مقاومت گروه‌ها و افراد مخالف واکسن و میزان ناکافی واکسیناسیون حتی در کشورهای پیشرو در این امر، موجب بازگشت روند افزایشی همه‌گیری و افزایش موارد ابتلا و مرگ شده است. به همین علت کشورها برای ترغیب افراد جامعه به واکسن زدن و رسیدن به میزان اطمینان‌بخش ۸۵ تا ۹۵ درصدی جمعیت واکسن‌زده، سیاست‌های تنبیهی مانند ممنوعیت ورود به محل شغل، مرخصی اجباری بدون حقوق، جریمه مالی یا اخراج از محل کار یا سیاست‌های تشویقی مانند اهدای جایزه نقدی، بلیت‌های سرگرمی یا بن خرید مواد غذایی به کار می‌گیرند. میزان اثربخشی و امکان اجرای این سیاست‌ها با توجه به شرایط سیاسی، اقتصادی و اجتماعی کشورها متفاوت است اما به نظر می‌رسد استفاده هم‌زمان از هر دو سیاست تنبیهی و تشویقی با توجه به امکانات هر کشور تا حد زیادی می‌تواند مؤثر باشد. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد در ایران نیز استفاده هم‌زمان از هر دو سیاست تشویقی (برای گروه‌های فقیر و دارای مشاغل غیررسمی) و تنبیهی در صورتی که سریع انجام شود، می‌تواند کشور را در رسیدن به موقع به ایمنی جمعی و مهار نسبی همه‌گیری کرونا به موفقیت برساند.

مقدمه

مانند اهدای جایزه نقدی، بلیت‌های سرگرمی یا بن خرید مواد غذایی به کار می‌گیرند. میزان اثربخشی و امکان اجرای این سیاست‌ها با توجه به شرایط سیاسی، اقتصادی و اجتماعی کشورها متفاوت است اما به نظر می‌رسد استفاده هم‌زمان از هر دو سیاست تنبیهی و تشویقی با توجه به امکانات هر کشور تا حد زیادی می‌تواند مؤثر باشد. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد در ایران نیز استفاده هم‌زمان از هر دو سیاست تشویقی (برای گروه‌های فقیر و دارای مشاغل غیررسمی) و تنبیهی در صورتی که سریع انجام شود، می‌تواند کشور را در رسیدن به موقع به ایمنی جمعی و مهار نسبی همه‌گیری کرونا به موفقیت برساند.

واکسیناسیون اکنون تنها ابزاری است که جهان برای پیشگیری و مهار کرونا در اختیار دارد. گسترش واکسیناسیون در بسیاری از کشورها توانسته است میزان مرگ و میر ناشی از این بیماری را کاهش دهد. تاکنون بیش از هفت میلیارد دُز واکسن کرونا در جهان تزریق شده اما هنوز درصد بالایی از افراد واکسن نزده‌اند و تعداد قابل توجهی از این افراد با وجود دسترسی به واکسن به علت ترس یا مخالفت با واکسن، از واکسیناسیون امتناع می‌کنند.

مقاومت گروه‌ها و افراد مخالف واکسن و میزان ناکافی واکسیناسیون حتی در کشورهای پیشرو در این امر، موجب بازگشت روند افزایشی همه‌گیری و افزایش موارد ابتلا و مرگ شده است. به همین علت کشورها برای ترغیب افراد جامعه به واکسن زدن و رسیدن به میزان اطمینان‌بخش ۸۵ تا ۹۵ درصدی جمعیت واکسن‌زده، سیاست‌های تنبیهی مانند ممنوعیت ورود به محل شغل، مرخصی اجباری بدون حقوق، جریمه مالی یا اخراج از محل کار یا سیاست‌های تشویقی

کردن آنها نیازمند اقتدار و اجبار است. موضوع واکسیناسیون نیز از همین نمودار تبعیت می‌کند. مسأله موافقان و مخالفان واکسن ریشه‌دار است. ماجرا از زمان کشف واکسن آبله در سال ۱۷۹۶ و بعدها در اوایل قرن نوزدهم با اجباری شدن واکسیناسیون در بسیاری از کشورهای اروپایی شروع شد. و اندکی بعد گروه‌های ضدواکسن به بهانه‌های مختلف از جمله تضاد واکسیناسیون اجباری با آزادی فردی و بعدها در کشورهای توسعه‌یافته با طرح مباحثی مانند تلاش کشورهای سلطه‌گر برای عقیم‌سازی، کاهش رشد جمعیت، انتقال آیدز یا توطئه علیه مردم کشورهای جهان سوم با واکسیناسیون مخالفت می‌کردند.

اکنون نیز در دوران پاندمی کرونا با گذشت بیش از ۲۵۰ سال از کشف واکسن و ثابت شدن نقش آن در ریشه‌کنی و حذف بسیاری از بیماری‌های واگیر مانند آبله، دیفتی، فلج اطفال، سل نوزادی و کنترل و کاهش بیماری‌هایی مانند سرخک و سرخجه، هنوز گروه‌های ضدواکسن و تبلیغات واکسن‌هراسی در اقصی نقاط دنیا دیده می‌شود. گروه‌هایی که اندیشه‌های آنان با گسترش واکسیناسیون و اثبات ایمنی و اثربخشی آن در پیشگیری از ابتلا به بیماری مرگ‌آور کووید-۱۹ رفته‌رفته رنگ می‌بازد.

واقعیت این است که گروه‌های ضدواکسن نه تنها در ایران بلکه در اکثر کشورهای دنیا و از جمله کشورهای اروپایی و آمریکایی نیز فعال هستند و اتفاقاً از این نظر، ایران وضعیت بهتری دارد. تجربه موفق واکسیناسیون در ایران، اکثریت مردم را اقناع کرده که برای واکسن زدن تردید نداشته باشند. به گونه‌ای که هم‌اکنون حدود ۸۰ درصد جمعیت بزرگسال کشور حداقل یک دُز واکسن کرونا را دریافت کرده‌اند و با روند سریع واکسیناسیون که از شهریور ۱۴۰۰ سرعت گرفت، انتظار می‌رود تا اواخر آذر ۱۴۰۰ با واکسینه شدن بیش از ۸۵ درصد جمعیت بزرگسال به ایمنی جمعی برسیم.

تجربه مشترک اکثر کشورها نشان می‌دهد که واکسن کرونا تا حد زیادی جلوی مرگ و میر ناشی از بیماری

کووید-۱۹ را می‌گیرد و از میزان ابتلا به نوع شدید بیماری کووید-۱۹ و بستری در بیمارستان تا حد زیادی کم می‌کند. در هیچ کشوری ادعا نشده که ایمنی‌زایی واکسن ۱۰۰ درصد است و در بهترین حالت میزان ایمنی‌زایی واکسن‌ها حدود ۸۵ تا ۹۴ درصد عنوان شده است. نکته بسیار مهم و مشترک در بیشتر کشورها این است که واکسن زدن بدون تداوم رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی مانند ماسک زدن، رعایت فاصله اجتماعی و کاهش تردد در اماکن شلوغ، تا زمان از بین رفتن پاندمی موجب بازگشت مجدد بیماری شده است. بنابراین تا زمان قطع زنجیره انتقال پاندمی در دنیا رعایت اصول بهداشتی مربوط به این بیماری باید ادامه پیدا کند. خوش‌بینی اولیه و سیاست عادی‌انگاری بعد از کاهش نسبی آمار ابتلا و مرگ مبتلایان اشتباه بوده است.

واکسیناسیون عمومی جوامع به عنوان تنها راه‌حل برای مقابله با بیماری کرونا مطرح است. طبق توصیه متخصصان اگر برای بیشتر از ۷۰ تا ۸۰ درصد شهروندان جامعه واکسیناسیون کامل صورت بپذیرد، می‌توان به محو بیماری امیدوار شد. با این حال تزریق واکسن به یکی از چالش‌های فکری برای شهروندان کشورها و دغدغه‌ای برای دولت‌ها تبدیل شده است.

در این شرایط با وجود استقبال یا

بی‌صبری‌های اولیه مردم کشورها برای دریافت واکسن، مدتی پس از شروع واکسیناسیون عطش اولیه جوامع به سرعت خاموش شده و بی‌علاقگی به تزریق واکسن و هراس از عوارض آن به مسأله‌ای مهم برای شهروندان و چالشی برای دولت‌ها تبدیل می‌شود. آمارهای جهانی نشان می‌دهد تاکنون ۲۵۰ میلیون نفر در دنیا به کرونا مبتلا شده و بیش از پنج میلیون نفر بر اثر این بیماری جان باخته‌اند.

نگاهی به وضعیت کشورهای مختلف و فعالیت گروه‌های ضدواکسن در آنها می‌تواند چشم‌انداز دقیق‌تری از فعالیت این گروه‌ها و روند همه‌گیری بیماری در دنیا ترسیم کند. با توجه به ایمنی‌زایی و اثربخشی واکسیناسیون کرونا در پیشگیری و مهار پاندمی کووید-۱۹ کشورها سیاست‌های مختلفی را برای ترغیب افراد جامعه به خصوص گروه‌های مردد و مخالف به کار گرفتند که به طور کلی به دو دسته سیاست‌های تشویقی (اعطای جایزه یا امتیاز) و تنبیهی (جریمه یا اعمال محدودیت) تقسیم می‌شود.

پاداش یا مجازات؛ کدام یک کارآمدتر است؟

دو ابزار می‌توانند در رفع تردید در مورد تزریق واکسن مفید باشد.

در سال ۲۰۱۴ پژوهشی به این نتیجه درست یافت که دستورات رسمی کارآمدتر از مشوق‌های نقدی هستند اما تحقیقات جدید نشان می‌دهند که مشوق‌های مادی می‌توانند به یک اقدام و تحول بزرگ منجر شوند. طبق نظرسنجی دانشگاه کالیفرنیا، حدود یک سوم آمریکایی‌های واکسینه نشده می‌گویند به ازای دریافت ۱۰۰ دلار احتمال بیشتری دارد که به تزریق واکسن مجاب شوند. حدود ۲۰ درصد هم می‌گویند شاید جایزه نقدی

بسیاری از رسانه‌ها و حتی تحلیل‌ها و گزارش‌های علمی ترغیب شهروندان به تزریق دومرحله‌ای واکسن را به دو روش قابل اجرا می‌دانند. «هویج مشوق‌ها» یا «چماق تنبیه‌ها» از جمله اصطلاحاتی هستند که سیاست‌گذاران در این عرصه از آن استفاده می‌کنند. به اعتقاد روانشناسان هر تلاش انگیزشی می‌تواند در نتیجه نهایی تفاوت ایجاد کند، چه از طریق تشویق و پاداش باشد و چه به صورت مجازات و محدودیت. دولت‌ها هر اقدامی را که می‌توانند انجام دهند تا واکسیناسیون را که فعلاً تنها راه برای مقابله با همه‌گیری کروناست، در جوامع نهادینه کنند. در این مسیر افزایش آگاهی یکی از مهمترین ابزارها است. در مورد اینکه اتخاذ کدام رویکرد تنبیهی یا تشویق مؤثر است، اختلاف‌نظرهایی وجود دارد. خبرگزاری «رویترز» در این مورد آورده است: «روانشناسان اعتقاد دارند توجه به مبحث پاداش مؤثرتر از مجازات و تنبیه است اما تحقیقات اخیر نشان می‌دهند هر

تصمیم آن‌ها را به تأخیر بیندازد. در ادامه تجربه‌های برخی از کشورها در ترغیب شهروندانشان به واکسیناسیون به تفکیک دو رویکرد فوق‌مرور می‌شود.

انواع و نحوه اجرای سیاست‌های تنبیهی در کشورهای مختلف

قاره آمریکا

در میان کشورها، ایالات متحده از یک سو به دلیل احراز رتبه نخست در تعداد مبتلایان و جان‌باختگان ناشی از بیماری و از سوی دیگر به عنوان ابداع‌کننده دو واکسن فایزر و مدرنا، نمونه مهمی برای بررسی است. مقاومت گروه‌های ضدواکسن در این کشور باعث شده که میزان واکسیناسیون تا سطح مطلوب فاصله داشته باشد.

دولت آمریکا برای ترغیب واکسن‌گریزان اعلام کرد همه کارفرمایان با بیش از ۱۰۰ نیروی کار باید اطمینان حاصل کنند که کارمندان و کارگران آنها تا تاریخ چهار ژانویه ۲۰۲۲ (۱۴ دی) به طور کامل واکسینه شده یا هر هفته آزمایش می‌شوند، در غیر این صورت با جریمه‌های حدود ۱۴ هزار دلار به ازای هر تخلف

مواجه می‌شوند. این تصمیم البته مخالفت دادگاه فدرال آمریکا را در پی داشت و جنگی حقوقی را بین دادستان‌های ۱۵ ایالت این کشور و دولت مرکزی به وجود آورد. شکایت‌هایی که از طریق ۱۰ دادستان جمهوری خواه علیه دولت دموکرات بایدن دنبال می‌شود.

مخالفت واکسن‌گریزان در آمریکا باعث شد بار دیگر این کشور به رده سه کشور دارای بیشترین میزان فوتی کرونا در روز بازگردد و به این ترتیب شمار قربانیان کرونا در آمریکا با تاخت و تاز گونه دلتای این ویروس به‌رغم واکسیناسیون گسترده، از ۷۵۰ هزار نفر گذشت. با این حال نهادهای مدیریتی این کشور تلاش خود را برای اجبار شهروندان به واکسیناسیون ادامه می‌دهند. «بیل دی بلازیو» شهردار نیویورک اعلام کرد حدود ۹ هزار کارمند شهرداری این شهر به دلیل خودداری از عمل به دستور واکسیناسیون اجباری کووید-۱۹ به مرخصی بدون حقوق فرستاده شدند. واکسیناسیون اجباری ضد کووید-۱۹، همچنین باعث شد تا برخی شرکت‌های هواپیمایی ماهانه میلیون‌ها دلار خسارت را متحمل شوند.

گفته می‌شود هزاران کارگر و کارمند به دلیل امتناع از تزریق واکسن یا استعفا می‌دهند یا اخراج می‌شوند. وکلای مدافع این افراد می‌گویند ناعادلانه است که موکلان آنها بین واکسیناسیون یا حفظ شغل خود یکی را انتخاب کنند. حتی برخی از نظامیان و پیمانکاران ارتش آمریکا نیز در مورد اجبار و الزام واکسیناسیون کرونای دولت بایدن با تنظیم شکایتی، به آن اعتراض کردند.

دولت کانادا نیز اعلام کرده که تا پایان اکتبر واکسیناسیون را برای کارکنان دولتی و کارکنان حمل و نقل الزامی می‌کند. واکسیناسیون کرونا از ۱۳ سپتامبر (۲۲ شهریور) برای مشاغل مانند رستوران‌ها ضروری شد. همچنین تارنمای «گلوبال نیوز کانادا» مهرماه امسال خبر داد که مسئولان استان کبک مقررات سخت‌تری را نسبت به قبل برای

افراد ضدواکسن وضع کردند. ضمن آنکه مقررات جدیدی را هم برای ممنوعیت اعتراضات ضدواکسن تصویب کرد. افراد نمی‌توانند در اطراف مؤسسات آموزشی و بهداشتی به این موضوع اعتراض داشته باشند. معترضانی که دست به چنین اقدامی بزنند تا ۱۲ هزار دلار جریمه می‌شوند.

اروپا

در میان کشورهای اروپایی نیز دولت **ایتالیا** اعلام کرده که از ۱۵ اکتبر (۲۳ مهر) تمام کارمندان موظفند گواهی واکسیناسیون، تست منفی کرونا یا دوره نقاهت بیماری کووید-۱۹ را ارائه داده و هر کارگری که گواهی سلامت معتبر را ارائه ندهد، تعلیق می‌شود. در آلمان با ۸۴ میلیون جمعیت نیز تاکنون حدود ۶۶ درصد جمعیت واکسینه شده‌اند و بیش از ۳۰ درصد هنوز واکسینه نشده‌اند. هم‌زمان با افزایش آمار مبتلایان به ویروس کرونا در **آلمان**، مقام‌های بهداشتی و فدرال این کشور با تزریق دُز سوم واکسن برای همه گروه‌های سنی موافقت کردند.

دولت فرانسه نیز در پی مقاومت گروه‌هایی از مردم در برابر واکسیناسیون، تزریق واکسن کرونا را اجباری کرد. بیمارستان‌ها، مراکز نگهداری از سالمندان و دیگر مراکز بهداشتی فرانسه حدود سه هزار نفر از کارمندان خود را که زیر بار واکسیناسیون نرفته بودند از کار تعلیق کردند. امانوئل ماکرون رئیس جمهوری فرانسه در اواسط ژوئیه الزام همراه داشتن مدرک واکسیناسیون را برای رفتن به رستوران‌ها، سالن‌های ورزشی و موزه‌ها و همچنین برای کارمندان بخش بهداشت و درمان اعلام کرد. این اقدام، میزان واکسیناسیون را در فرانسه به طور چشمگیری افزایش داد و اکنون بیش از ۷۵ درصد مردم فرانسه واکسینه شده‌اند. مردم **سوئیس** از ۱۳ سپتامبر (۲۲ شهریور) ملزم شده‌اند تا برای ورود به اغذیه‌فروشی‌ها، رستوران‌ها و باشگاه‌های پرورش اندام گواهی سلامت خود را ارائه دهند. این گواهی نشان‌دهنده انجام واکسیناسیون،

گذراندن دوره نقاهت بعد از ابتلا یا نتیجه منفی تست کرونا است. دولت **هلند** هم از ۱۴ سپتامبر (۲۳ شهریور) ورود به رستوران‌ها، باشگاه‌های شبانه و رویدادهای فرهنگی را منوط به ارائه گواهی واکسیناسیون کرونا کرده است.

«مارک روت» نخست وزیر هلند در این خصوص می‌گوید استفاده از «گذرنامه سلامت کرونا» برای اثبات واکسیناسیون کووید-۱۹ یا آزمایش منفی کرونا از تاریخ ۶ نوامبر (۱۵ آبان) در مکان‌های عمومی الزامی است. در این دستورات عمل موزه‌ها، سالن‌های ورزشی و فضاهای باز به صورت گسترده‌تری مورد تأکید قرار می‌گیرد.

دولت **یونان** نیز از سپتامبر واکسیناسیون را برای پرستاران خانگی و کارکنان بخش سلامتی اجباری کرده و تنها افراد واکسینه شده می‌توانند به سینما، تئاتر و دیگر اماکن سرپوشیده وارد شوند. در **روسیه** اگر چه عبارت «واکسیناسیون اجباری» به کار نمی‌رود، با این حال برخی مناطق این کشور آن را اجرا می‌کنند. ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه گرچه مخالفت خود را با واکسیناسیون اجباری اعلام کرده، اما فرمانداران برخی مناطق را برای الزام واکسیناسیون «گروه‌های خاص» شهروندان مختار کرده

است. در حال حاضر کارکنان بخش خدمات در سن پترزبورگ و مسکو ملزم به تزریق واکسن کرونا بوده و حداقل ۶۰ درصد از کارکنان بخش‌های بانکی، هتلداری، حمل‌ونقل و خدمات عمومی واکسینه شده‌اند تا با جریمه‌های مالی مواجه نشوند. با این حال، روسیه نیز با بازگشت موج افزایشی ابتلا و مرگ و میر کرونا به علت مقاومت گروه‌هایی از مردم در برابر واکسیناسیون مواجه شده است. شهردار مسکو تابستان گذشته اعلام کرد که رستوران‌ها باید فقط مشتریانی را بپذیرند که مدرک واکسیناسیون داشته باشند یا آزمایش منفی تست کرونا را در اختیار دارند.

لتونی به عنوان یکی از کشورهای عضو اتحادیه اروپا، نخستین کشوری است که محدودیت‌های اجتماعی را از بیم شیوع ویروس کرونا بار دیگر اعمال می‌کند، زیرا فقط نزدیک به ۶۰ درصد از افراد در این کشور به طور کامل واکسینه شده‌اند که این میزان نسبت به میانگین ۷۵ درصدی اتحادیه اروپا، آمار پائینی است. کشور **رومانی** واقع در شرق اروپا نیز به علت افزایش شمار جان‌باختگان کرونایی، منع رفت و آمد شبانه برای مقابله با شیوع کووید-۱۹ را وضع کرده است.

کرواسی که یکی از پایین‌ترین نرخ واکسیناسیون کووید-۱۹ را

در اتحادیه اروپا دارد نیز با افزایش دوباره موارد ابتلا و مرگ کرونا مواجه شده است. مقامات کرواسی مصرانه از مردم خواسته‌اند تا واکسیناسیون کرونا را انجام دهند. وزیر بهداشت کرواسی گفته است: «لحظه بسیار حساسی است. ما باید همه با هم این موضوع را حل کنیم. از همه ملت تقاضا می‌کنیم که واکسینه شوند و به دانشمندان و حرفه پزشکی اعتماد کنند».

دولت انگلیس نیز واکسن کرونا را برای همه کارکنان خانه‌های سالمندان از جمله پرستاران، کادر پزشکی و خدمه از ماه اکتبر (آبان) اجباری کرده است. این دولت در چارچوب طرح دوم مقابله با کرونا، پیش‌بینی کرده که اگر اوضاع کرونا از کنترل خارج شود، استفاده از ماسک صورت، دورکاری و ارائه گواهی واکسن برای ورود به مکان‌های عمومی را اجباری کند.

❏ اقیانوسیه

در استرالیا با وجود داوطلبانه بودن واکسیناسیون محدودیت‌هایی برای افراد واکسن نزده تصویب و اجرا شده است. افراد واکسن‌نزده اجازه ورود به این کشور را ندارند و دارندگان ویزای موقتی که در گذشته در استرالیا کار یا تحصیل کرده‌اند، هنوز مجاز به ترک یا ورود مجدد به این کشور نیستند. همچنین ایالت‌ها و مناطق مختلف، واکسیناسیون را برای بسیاری از مشاغل اجباری کرده‌اند و افراد واکسینه‌نشده را از فعالیت‌هایی مانند غذاخوردن در مکان‌های عمومی، کنسرت و مسابقات ورزشی منع کرده‌اند. در همین راستا ۲۹ آبان ده‌ها هزار نفر از مردم استرالیا در اعتراض به ممنوعیت‌های ویروس کووید-۱۹ و واکسیناسیون اجباری در شهرهای ملبورن، سیدنی، بریزبن، پرت، آدلاید و هوبارت تجمع کردند.

نیوزیلند به دلیل اقدامات به موقع و سختگیرانه و نیز واکسیناسیون گسترده از جمله کشورهای موفق در کنترل کروناست. با این حال با شیوع سویه‌های جدید این بیماری، این کشور تلاش کرد به روند واکسیناسیون سرعت بخشد. ۴ آبان امسال

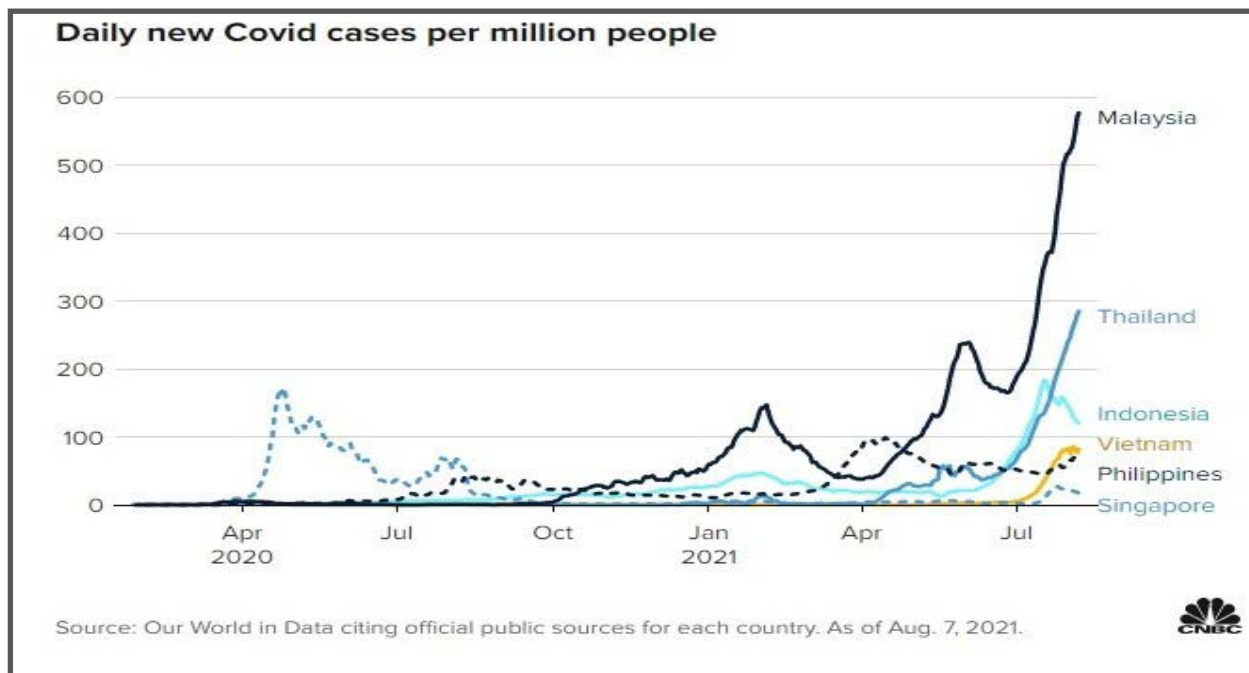
کشور به صورت کامل واکسینه شده‌اند. در نمودار زیر تعداد ابتلای روزانه به ویروس کرونا در نیمه نخست اوت ۲۰۲۱ در برخی کشورهای آسیایی به نمایش گذاشته شده است.

نخست‌وزیر نیوزیلند اعلام کرد تزریق واکسن کرونا ویروس برای ۴۰ درصد از نیروی کار این کشور اجباری است. زیرا دولت در تلاش است تا واکسیناسیون ۹۰ درصدی جمعیت کشور محقق شود. از ۱۴ آبان نیز دو دانشگاه بزرگ و مهم این کشور «آوکلند» و «وایکاتو» قانون واکسیناسیون برای همه کارکنان، دانشجویان و اعضای هیات علمی و بازدیدکنندگان اجباری کرد.

آسیا

وضعیت کرونا در شرق آسیا اندکی متفاوت است. گزارش‌ها حاکی از پیشتازی چین در امر واکسیناسیون در سطح جهانی و همچنین کم بودن مخالفت‌ها با واکسیناسیون در این کشور است. بنا به اعلام مسئولان در چین تا ابتدای آبان امسال ۷۵ درصد از جمعیت یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون نفری این

اگر تمام افراد واکسن‌زده باشند می‌توانند تا ۴۹۹ نفر نیز در تجمع یا مراسم شرکت کنند. افراد زیر ۱۸ سال، واکسن بزنند مجازند که بدون مدرک واکسیناسیون در مراسم شرکت کنند.

رویترز اول نوامبر ۲۰۲۱ (۱۰ آبان) گزارش داد در کامبوج نزدیک به ۸۶ درصد جمعیت ۱۶ میلیونی این کشور به طور کامل واکسینه شده‌اند و دو میلیون دُز تقویتی نیز به افراد تزریق شده است. همچنین واکسن کرونا به بیش از ۳۰۰ هزار دانش آموز پنج‌ساله نیز تزریق شد. نسبت واکسیناسیون در کامبوج مشابه سنگاپور گزارش شده است.

نخست‌وزیر کامبوج گفته است همه محدودیت‌های کرونا برداشته می‌شود و بازگشایی‌ها در همه حوزه‌ها انجام خواهد شد. بخش اعظم واکسن‌های استفاده شده در برنامه واکسیناسیون این کشور، از نوع سینوواک و سینوفارم چینی هستند. بیش از ۱۱ درصد جمعیت این کشور دز سوم واکسن کرونا را نیز دریافت کرده‌اند.

کره جنوبی از جمله کشورهای موفق در کنترل کروناست. از ابتدای پاندمی کرونا در دنیا تاکنون کمتر از سه هزار نفر در این کشور بر اثر کرونا جان خود را از دست داده‌اند و میزان کل مبتلایان ثبت شده این کشور ۵۱ میلیون نفری کمتر از ۴۰۰ هزار نفر است.

تاکنون ۷۹ میلیون دُز واکسن کرونا به شهروندان کره جنوبی تزریق شده و میزان واکسیناسیون کرونا در این کشور به حدود ۸۰ درصد رسیده است. با این حال هنوز محدودیت‌های کرونایی به طور کامل در این کشور لغو نشده است. دولت کره جنوبی اعلام کرده در صورتی که در جمعی تعدادی واکسن کرونا نزده باشند، تعداد افراد حاضر در جمع به ۹۹ نفر محدود می‌شود ولی

سیاست‌های تشویقی کشورها و میزان تأثیرگذاری آنها

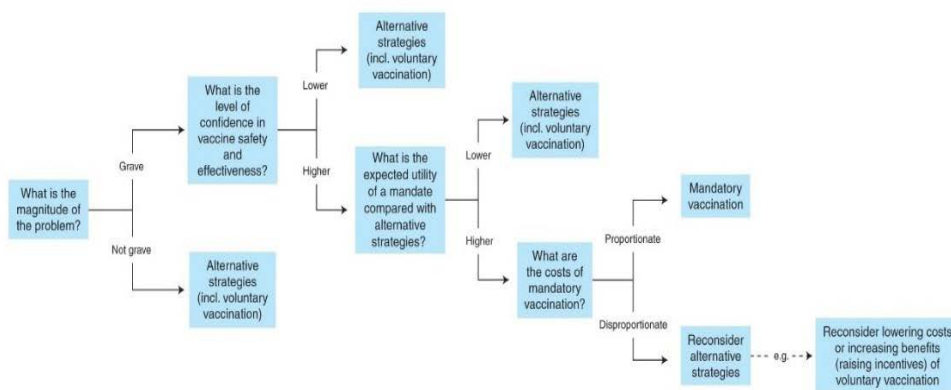
هم از جمله این موارد است. راهبردهای گوناگونی برای افزایش جذب و مشارکت شهروندان در روند واکسیناسیون به کار گرفته شده است. همچون مشارکت در فرآیندهای اجتماعی، ارتباط متناسب با جمعیت مردد و استفاده از منابع قابل اعتماد و بهبود دسترسی به واکسیناسیون». با این حال کشورها در کنار مجازات‌ها، مشوق‌هایی را برای این امر در نظر گرفتند. در ادامه نکات مربوط به اهمیت و کارآمدی و نوع مشوق‌ها مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. طبق تحلیل نشریه نیچر، براساس یک اصل در جوامع لیبرالی، اجبار دولتی تنها برای جلوگیری از آسیب به دیگران مجاز است و آسیب رساندن به خود هرگز توجیهی برای اجبار نیست. برای واکسیناسیون،

مباحث گوناگونی در زمینه مشوق‌های مورد نظر دولت‌ها مطرح می‌شود. پیامدهای بی‌توجهی به اخلاق و نظم اجتماعی، مخالفت با دادن رشوه به افراد متمرکز از دستور دولت‌ها یا تناسب میان عمل و جایزه از جمله این موضوعات است.

«جولیان ساوولسکو»، «جاناتان پوگ» و «دومینیک ویلکینسون» در شماره ۲۷ نشریه Nature Medicine در سال ۲۰۲۱ در زمینه ایجاد توازن میان مشوق‌ها و مجازات در مورد واکسیناسیون آورده‌اند: «همه‌گیری کرونا موجب شد تا سریع‌ترین برنامه تولید و عرضه واکسن در جهان انجام شود. با این حال بسیاری از کشورها به دلیل عوارض جانبی برخی واکسن‌ها محدودیت‌هایی را ایجاد کردند. بروز علائمی از قبیل لخته شدن خون افرادی که واکسن آسترزنکا دریافت کردند، در کنار مباحث مطرح شده در مورد تاثیر بلندمدت واکسن‌های mRNA مواردی بودند که افکار عمومی را نسبت به واکسن‌ها و حتی روند و فایده واکسیناسیون مردد کردند. به هر حال در مورد تزریق واکسن در بین شهروندان تردیدهای زیادی وجود دارد. نگرانی‌ها و اظهارات کارکنان بخش مراقبت‌های بهداشتی

Fig. 1: Algorithm for mandatory vaccination.

From: [Balancing incentives and disincentives for vaccination in a pandemic](#)

An algorithm to determine if mandatory vaccination or other strategies are most appropriate, depending on the magnitude of the problem, costs of vaccination and other factors.

الگوریتمی برای تعیین میزان مطلوبیت واکسیناسیون اجباری یا سایر راهبردها، بسته به بزرگی مشکل، هزینه‌های واکسیناسیون و سایر عوامل.

انواع اقدامات قهری را می‌توان به کار گرفت؛ از الزام برای حضور در جلسات آموزشی تا ممانعت از دریافت حقوق و مزایا، جریمه نقدی، حبس و در نهایت، اجبار (واکسیناسیون غیرارادی). هنگامی که احساس شود یک فرد ممکن است به سلامت دیگران آسیب برساند، انجام اقدامات اجباری می‌تواند از نظر اخلاقی به ویژه در مورد یک بیماری همه‌گیر توجیه شود.

مراحل چهارگانه تصمیم‌گیری برای بازگشایی به شکل زیر پیشنهاد می‌شود:

نمودار فوق «الگوریتم واکسیناسیون اجباری» است که مراحل اتخاذ تصمیم برای اجباری بودن واکسیناسیون را بیان می‌دارد. در بررسی میزان بزرگی و اهمیت یک چالش، دو پاسخ مطرح می‌شود در صورتی که مشکل عمیق و سنگین نباشد (not grave) راهبردهای جایگزین همچون واکسیناسیون داوطلبانه در پیش گرفته می‌شود. اما اگر مسأله با اهمیت و عمیق (grave) تشخیص داده شود، باید به دو موضوع توجه شود. در صورتی که میزان اهمیت چندان زیاد نباشد نیز همان راهبردهای جایگزین همچون واکسیناسیون اختیاری توصیه می‌شود. اما هنگامی که چالش از درجه بالایی از اهمیت برخوردار است (higher) باید پاسخ به این

پرسش مورد ارزیابی قرار گیرد که «فایده و مزیت اجبار نسبت به گزینه‌های جایگزین به چه اندازه است؟» اگر مزیت آن چندان بیشتر نباشد باید به همان واکسیناسیون داوطلبانه و اختیاری رجوع کرد اما اگر میزان سودمندی آن بالا باشد در مرحله بعد باید میزان هزینه واکسیناسیون اجباری ارزیابی شود. در این شرایط اگر میزان هزینه‌ها متناسب باشد در این صورت باید واکسیناسیون اجباری در دستور کار قرار بگیرد. در صورتی که هزینه‌ها نامتناسب و فراتر از حد انتظار باشد باید به گزینه‌های جایگزین فکر کرد. در این شرایط باید کاهش هزینه‌ها و افزایش منافع (تقویت مشوق‌های) واکسیناسیون اختیاری مورد ارزیابی مجدد قرار بگیرد. یکی از روش‌های انگیزشی برای تزریق واکسن دادن جایزه یا پرداخت نقدی است که البته در مورد آن نیز موضوعات گوناگونی مطرح می‌شود. میزان پرداخت و منصفانه بودن، رعایت اخلاقیات و موضوع استثمار یا بی‌عدالتی، آسیب‌های فردی و در نهایت توجه به عوارض جدی واکسن و پذیرش مسئولیت آن بسیار مهم است. گزارش نشریه نیچر می‌افزاید: «البته این سوال نیز مطرح می‌شود که آیا طرح‌های تشویقی نرخ واکسیناسیون کووید-۱۹ را افزایش می‌دهند یا همبستگی جامعه را تضعیف نمی‌کنند؟ مشوق‌های مالی از جمله مداخلاتی هستند که احتمالاً تأثیر مثبتی بر جذب واکسن دارند. شواهد مبتنی بر اثربخشی طرح‌های تشویقی پیشین در حوزه‌های درمانی و در زمینه هپاتیت B و آنفلوانزا نشان می‌دهند که مشوق‌های مالی می‌توانند در ترویج پایبندی به واکسن‌ها علیه کووید-۱۹ هم مفید باشند. می‌توان موارد مشابهی را در حوزه بهداشت درمان ذکر کرد؛ آلمان سیستم پرداخت پولی را در قبال اهدای پلاسما با هدف رفع کمبود داخلی در پیش گرفت و در آن موفق بود. بریتانیا اما از جمله کشورهایی بوده که فرآورده‌های خونی را از ایالات متحده وارد می‌کند، زیرا در آمریکا به اهداکنندگان پول پرداخت می‌شود

اما در انگلستان این عمل اختیاری و انسان‌دوستانه تعبیر می‌شود.

از دیگر نگرانی‌ها نسبت به سیاست تشویقی، مقرون به صرفه بودن چنین طرحی است؛ هزینه‌های کووید-۱۹ نجومی بوده است. بسیاری از کشورها در حال حاضر بسته‌های محرک اقتصادی ارائه می‌دهند. برخی کشورها که قادر به پرداخت بسته‌های حمایتی نیستند به طور قطع نمی‌توانند مشوق‌های مالی را برای واکسن در نظر بگیرند. به عنوان مثال، استرالیا یک تا دو پرداخت ۷۵۰ دلاری به دارندگان مزایای خاص (بازنشستگان، دانشجویان، جویندگان کار و غیره) ارائه کرد. هزینه این دو پرداخت ۸/۸ میلیارد دلار برآورد شد که وقتی موضوع قرعه‌کشی بین افراد در کنار آن مطرح می‌شود، رقمی سرسام‌آور را نشان می‌دهد».

در هر صورت نویسندگان این مقاله بر این باورند که این پرداخت‌ها با تشویق هزینه‌ها، اقتصاد را تحریک می‌کند و اجازه می‌دهد تا قرنطینه پایان یابد و وضعیت «برد-برد» فراهم شود.

پاسپورت واکسن

برخی کارشناسان جایگزین کردن هویج (مشوق‌های واکسنی) به جای چوب (اجبار واکسنی) را در چارچوبی جدید به عنوان پاسپورت واکسن (VIP) ارائه می‌کنند که هر دو جنبه ایجاد انگیزش از طریق محدودیت و پاداش به همراه دارد. این مجوز یا همان پاسپورت واکسن به شهروندانی که واکسینه شده‌اند اجازه می‌دهد از آزادی حرکت بیشتری برخوردار باشند و بتوانند به مسافرت یا معاشرت بپردازند یا اینکه قادر باشند از مراکز تفریحی همچون کافه‌ها یا رستوران‌ها استفاده کنند.

پاسپورت واکسن از یک نظر به اهرمی برای ایجاد

انگیزه واکسیناسیون همچون یک مشوق تعبیر می‌شود و از طرف دیگر می‌تواند یک ابزار بازدارنده در مقابل امتناع از واکسن توصیف شود. تنها توجیه دولت‌ها برای نادیده گرفتن حق آزادی حرکت افراد، به اهرم سلامت عمومی جامعه ربط داده می‌شود. افراد ضدواکسن خطری برای سایر افراد ایجاد می‌کنند و با خود ویروس را انتقال می‌دهند.

دسته بندی مشوق‌ها

در مقایسه تطبیقی رویکرد کشورهای جهان نسبت به توسعه واکسن کرونا غیرمشابه بودن رفتار دولت‌ها آشکار است. به عبارت دیگر نکته قابل توجه آن است که در بسیاری از کشورها نحوه اختصاص مشوق‌های پولی، فرهنگی، تفریحی و کالایی به چند حالت و متفاوت انجام می‌شود. دسته‌ای از مشوق‌ها به صورت مستقیم از طرف دولت‌ها اختصاص می‌یابد که در یک برنامه رسمی و از طریق رسانه‌های جمعی رسمی کشور به افکار عمومی اعلام می‌شوند، مانند کمک نقدی ۱۰۰ دلاری دولت آمریکا.

گروه دوم از مشوق‌ها، پاداش یا جوایزی است که برخی اصناف و بنگاه‌های اقتصادی در نظر می‌گیرند تا شهروندان را به

تزریق واکسن ترغیب نمایند و با ریشه‌کنی بیماری کووید-۱۹ اوضاع جامعه را هر چه سریعتر عادی کرده و چرخ‌های اقتصاد و رونق بازار را احیا کنند. برخی مشوق‌ها در هنگ‌کنگ یا هندوستان از این دسته هستند. دسته سوم مشوق‌ها از سوی مراکز واکسیناسیون به صورت محلی و کوچک مقیاس ارائه می‌شوند. در این مورد نمونه ژاپن یا کانادا قابل توجه است. دولت ژاپن به هر کلینیک بهداشتی‌درمانی یا مرکز دارای مجوز تزریق واکسن کرونا مبلغی را به عنوان حق‌الزحمه پرداخت می‌کند. با افزایش تعداد مراجعان برای واکسن این مبالغ شکل صعودی پیدا می‌کند؛ برای نمونه با تزریق واکسن به ۵۰ نفر مبلغ دریافتی مرکز چند برابر افزایش می‌یابد. در چنین شرایطی این مراکز محلی و فرعی برای جلب نظر بیشتر ساکنان به صورت داوطلبانه جوایزی یا مشوق‌هایی را برای مراجعه‌کنندگان اعلام می‌کنند.

مشوق‌های متفاوت؛ از آپارتمان و شمش طلا تا مرغ خانگی

همان طور که در بخش قبل عنوان شد، دولت‌ها با توجه به ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی، سطح اقتصادی و حتی نیازهای

مردم آن کشور یا منطقه به تهیه و ارائه مشوق‌هایی پرداختند. در بیشتر مواقع این محرک‌ها منافع مادی کوتاه مدت یا بلندمدت افراد را پاسخگو می‌شوند. در سطح جهان از سوی دولت‌ها مشوق یا هویج‌های گوناگونی برای تزریق واکسن در نظر گرفته شده است؛ از پرداخت‌های نقدی گرفته تا تلفن همراه، تفریحات، سفر و سرگرمی رایگان، گشت‌های مجانی و ویژه در استادیوم فوتبال گرفته تا گوشت کبابی رایگان و ... مشوق‌های واکسنی در هنگ‌کنگ پر زرق و برق‌ترین‌ها در دنیا هستند؛ یک خودروی تسلا، یک آپارتمان در گران‌ترین بازار مسکن جهان، شمش‌های طلا، یک رولکس الماس یا خرید ۱۰۰ هزار دلاری از جمله این گزینه‌های اغواکننده هستند. هم‌زمان اما در دیگر شهرها و کشورها قرعه‌کشی کیسه برنج، اهدای سوسیس و گوشت کبابی، ارائه بلیت تفریحات و سرگرمی، سفر رایگان و حتی مجوز شکار و ده‌ها گزینه دیگر مطرح شدند. در بخش بعدی نمونه‌هایی از مشوق مورد استفاده دولت‌ها در قاره‌های جهان از منابع مختلف رسانه‌ای ارائه شده است.

قاره آمریکا

ایالات متحده به عنوان مبدع نخستین واکسن، طرح‌های گوناگونی را برای ترویج واکسن به کار گرفت. تقریباً هر ایالتی در این کشور با توجه به توانایی‌های مالی خود مشوق‌هایی را برای تزریق واکسن معرفی کرد. آمریکا یکی از نخستین کشورهای بود که واکسیناسیون همگانی را آغاز کرد اما مردم این کشور حتی در همان ماه‌های نخست از این موضوع استقبال چندانی نکردند.

جو بایدن، رئیس جمهوری آمریکا نیز از ابتدای تابستان گذشته تلاش بسیاری انجام داد تا شهروندان کشورش را به واکسیناسیون تشویق کند و در این مسیر مشوق‌های گوناگونی را ارائه کرد. وی ابتدای سال جاری برای رساندن سطح واکسیناسیون در این

کشور به ۷۰ درصد برنامه‌هایی را اعلام کرد که یکی از مهمترین و پر سروصداترین آن‌ها اختصاص ۱۰۰ دلار به افراد به ازای انجام واکسیناسیون ضد بیماری کرونا بود.

براساس اعلام رسانه‌های آمریکایی «شهروندان نیویورک بابت تزریق واکسن کووید-۱۹ می‌توانند یکی از گزینه‌های همچون دریافت ۱۰۰ دلار، بلیت رایگان، عضویت در برخی مراکز فرهنگی، تفریحی و ورزشی یا دریافت هدایای خاص را انتخاب کنند. این هدایا برای دوره محدودی اختصاص یافت». بر اساس این مشوق‌ها هر فردی که در یکی از مکان‌های تحت مدیریت شهرداری نیویورک یا از طریق برنامه واکسیناسیون خانگی تزریق را انجام دهد می‌تواند یکی از مشوق‌ها را دریافت کند. کارت نقدی پیش پرداخت ۱۰۰ دلاری واکسن برای این افراد از ۳۰ جولای ۲۰۲۱ فعال شد.

مهمترین گزینه‌ها برای شهروندان نیویورک عبارتند از:

- ۱۰۰ دلار نقد یا بلیت برای جاذبه‌های تفریحی شهر
- بلیت باشگاه‌های فوتبال نیویورک سیتی
- بلیت بازی بیسبال تیم Brooklyn Cyclones
- ۱۰ بلیت و مجوز استفاده از کشتی تفریحی
- کارت‌های هدیه بازارهای عمومی نیویورک و کارت تخفیف ۲۰ درصدی سیتی استور
- عضویت یک ساله در تئاتر عمومی
- عضویت دو هفته‌ای در سیتی بایک
- عضویت خانوادگی برای استفاده از لوناپارک سرگرمی و سالن‌های ورزشی
- تارنمای روزنامه «این‌دین اکسپرس» در گزارش خود می‌نویسد: «در ایالات متحده، اهالی ویرجینیای غربی به ازای تزریق واکسن می‌توانند مجوزهای شکار مادام‌العمر و تفنگ‌های سفارشی را کسب کنند، در حالی که در آلاباما، به افرادی که واکسینه شده‌اند، فرصتی برای رانندگی در مسیرهای تندرو داده می‌شود». شهردار «بیل دی. بلازیو» اعلام

کرده است مسئولان شهری در نیویورک تصمیم گرفتند همان زمان که هر کسی برای اولین دُز واکسن کووید-۱۹ به یک سایت واکسیناسیون شهری می‌رود، ۱۰۰ دلار را بپردازند. پیش از این، نیویورک یک برنامه «Vax and Scratch» ارائه کرده بود که در آن به مردم بلیت رایگان شرکت در بخت آزمایی داده می‌شد که در غیر این صورت باید ۲۰ دلار را برای آن پرداخت می‌کردند.

در اوهایو، برای سنین ۱۲ تا ۱۷ ساله، دریافت دُز اول واکسن کووید-۱۹ اجازه حضور در یک مسابقه ورزشی داده می‌شد. همچنین به این افراد فرصت یک به پنج برای برنده شدن یک بورس تحصیلی چهار ساله کامل با شهریه، اتاق خواب و کتاب رایگان برای هر کالج یا دانشگاه ایالتی اوهایو ارائه شد. همچنین افراد ۱۸ سال به بالا شانس برنده شدن جوایز یک میلیون دلاری را کسب می‌کردند.

سایر ایالت‌های آمریکا از جمله کلرادو، ایلینویز، مین، مینه‌سوتا و دلاور طرح‌های تشویقی مشابهی را راه‌اندازی کردند که شامل مشوق‌های نقدی، پول جایزه یا پاداش‌های دیگری مانند دسترسی رایگان به پارک‌های ایالتی و سرگرمی‌ها بوده است. برخی ایالت‌های آمریکا قرعه‌کشی‌هایی را برای ساکنان واکسینه شده با

واکسیناسیون **مکزیک** هم در قبال تزریق واکسن، دریافت بلیت برای رفتن به سرگرمی‌ها یا استفاده از مراکز تفریحی را به عنوان جایزه ارائه می‌کرد.

کشورهای اروپایی

محرک‌های انگیزشی در اروپا کم‌رنگ‌تر از دیگر مناطق بودند. «بیزینس اینسایدر» ۱۷ جولای ۲۰۲۱ در گزارشی عنوان داشت: «کشورهای اروپایی در تلاش برای افزایش میزان واکسیناسیون عمومی، رویکرد چماق و هویج را برای متقاعد کردن افرادی که تمایلی برای دریافت واکسن ندارند، استفاده می‌کند». در **بریتانیا**، به‌عنوان بخشی از یک ابتکار تحت رهبری دولت جانسون برای افزایش جذب مردم به سوی واکسن‌ها، به افراد ۱۸ تا ۳۰ ساله، وعده‌های غذایی همراه با تخفیف و سفر رایگان ارائه شد.

دولت **سوئیس** نیز نسبت به واکسیناسیون ۶۴ درصدی مردم کشورش احساس خطر می‌کند و به همین دلیل در اوایل نوامبر طرحی را با نام «هفته ملی واکسیناسیون» مصوب کرد. در این طرح که چند روزی است آغاز شده اتوبوس‌های واکسیناسیون در خیابان‌های شهرها و مناطق مختلف سوئیس به حرکت در می‌آیند. تارنمای «دویچه وله» آلمان گزارش داد دولت سوئیس هزینه برگزاری این طرح یک هفته‌ای را حدود ۱۰۰ میلیون فرانک (معادل ۹۵ میلیون یورو) برآورد کرد. دولت سوئیس به افرادی که واکسن کرونا

جوایز نقدی بزرگ برگزار کرده اند. یک طرح ۱۱۶/۵ میلیون دلاری در کالیفرنیا برای تشویق بیشتر افراد برای گرفتن جایزه تا قبل از ۱۵ ژوئن (زمانی که بسیاری از محدودیت‌های ویروس کرونا برداشته شد) طراحی شد. تا آن زمان ۳۰ نفر جایزه ۵۰ هزار دلار دریافت کردند و ۱۰ کالیفرنایی دیگر در صف پرداخت ۱/۵ میلیون دلاری قرار گرفتند. این ایالت همچنین دو میلیون کارت هدیه ۵۰ دلاری را هم ارائه کرد. ایالت واشنگتن به خرده‌فروش‌ها اجازه داده شد تا در قبال ترغیب افراد به دُز نخست به آن‌ها ماری‌جوانای رایگان بدهد.

در **کانادا** نیز ایالت‌های مختلف مشوق‌های گوناگونی را در نظر گرفتند. ایالت آلبرتا برای تشویق واکسیناسیون مبلغ ۱۰۰ دلار در نظر گرفت.

ایالت اونتاریو نیز برخی واحدهای بهداشتی محلی راه‌حل‌های خلاقانه‌ای را برای تزریق بیشتر ارائه کردند. گزینه‌هایی همچون تهیه اتوبوس‌های رایگان برای سفرهای کوتاه‌مدت یا سفر به سواحل، تخفیف در مراکز خرید یا ارائه پیشنهاد کار در آن‌ها و همکاری با مراکز واکسیناسیون از جمله پیشنهادات بوده‌است. ایالت بریتیش کلمبیای کانادا هم برای افراد بالای ۱۲ سال که به‌طور کامل واکسینه شدند، جایزه ۱۰۰۰ دلاری را به صورت قرعه‌کشی اختصاص داد. مراکز

را تزریق کنند، بلیت رایگان کنسرت ستاره‌های پاپ این کشور را هدیه می‌دهد.

طبق گزارش روزنامه آمریکایی «واشنگتن‌پست» در **آلمان**، سوسیسی رایگان مشوق موفقی بوده است زیرا در این کشور سوسیسی به مفهوم قدرت و صمیمیت است. زمانی که **روسیه** با افزایش موارد ابتلا به ویروس کرونا دست و پنجه نرم می‌کرد، بین افرادی که اولین دُز واکسن را تا ۱۱ ژوئیه دریافت کردند، هر هفته پنج خودرو به ارزش یک میلیون روبل (۱۳۹۰۰ دلار) قرعه‌کشی می‌شد. نشریه «فورچون» در این زمینه گزارش داد در حالی که بسیاری از کشورهای غربی حکم سختگیرانه «واکسن بزن یا شغلت را از دست بده» را صادر کردند، انبوهی از مشوق‌ها را هم ارائه دادند. مقامات و شرکت‌های **روسی** برای بالا بردن نرخ پایین واکسیناسیون در کشورشان قرعه‌کشی برای اتومبیل‌های رایگان، ماشین‌های برقی و پرداخت هزینه‌های سفر را جایزه دادند.

در **رومانی** که بی‌اعتمادی به مقامات دولتی جذب واکسن را متوقف کرده بود، مقامات محلی به ازای تزریق واکسن، کوفته‌های گوشتی رایگان ارائه کردند یا اینکه واکسیناسیون را در قلعه‌هایی که الهام‌بخش دراکولا بود، انجام دادند. در **بلغارستان**، دولت این رویکرد را اتخاذ می‌کند که به ساکنان اجازه می‌دهد تا هر برند از واکسنی را که می‌خواهند، تزریق کنند. در **فرانسه** بلیت برای رفتن به یک بار یا رستوران داده می‌شود.

در **یونان**، یک کارت نقدی دیجیتالی ۱۵۰ یورویی (۱۷۷ دلاری) به نام «گذرنامه آزادی» به هر فرد ۱۸ تا ۲۵ ساله‌ای که واکسینه شود، داده می‌شود. کارت نقدی مبتنی بر اپلیکیشن است که برای سفر و فعالیت‌های فرهنگی و تفریحی قابل استفاده است. نخست وزیر یونان با اعلام هدف دستیابی به نرخ واکسیناسیون ۸۰ درصدی اظهار داشت که این بدهی دولت به جوانان و هدیه‌ای از سر قدردانی است. در مقابل دولت صربستان مبلغ اندک سه هزار دینار یا ۳۰ دلار را ارائه

کرد. در **پراگ**، در صورتی که فرد از خود هنگام تزریق واکسن عکس بگیرد در قرعه‌کشی یک آیفون شرکت داده می‌شود.

اقیانوسیه

در ولینگتون، پایتخت **نیوزیلند**، مقامات یک جشنواره واکسیناسیون را که شامل موسیقی، سرگرمی‌های زنده، پذیرایی با غذا به مدت سه روز در ماه اکتبر بود، ترتیب دادند. چند ماه قبل کمپین «Dollar Vax» در **استرالیا** ایجاد شد تا نرخ واکسیناسیون در این کشور را به بالاتر از ۸۰ درصد برساند.

کشورهای آسیایی

میزان واکسیناسیون عمومی در بخش‌هایی از آسیا به ویژه در شرق چندان قابل توجه نبود. تا روز ۸ اوت آسیا تنها ۱۱/۶ درصد واکسیناسیون کامل را انجام داده بود اما این رقم در اروپا ۴۱/۶ و در آمریکای شمالی هم ۳۸/۸ درصد بود.

افزایش سرایت و میزان بالای تلفات در این منطقه در دوره شیوع سویه دلتای کرونا موجب شد تا رویکردهای تشویقی بیش از پیش در دستور کار دولت‌ها قرار بگیرد.

تارنمای شبکه خبری «سی.ان.بی.سی» آمریکا ماه اوت گذشته در مورد راهبردی تازه کشورهای

آسیایی برای ترغیب مردم به تزریق واکسن نوشت نرخ تلقیح واکسن در بیشتر کشورهای آسیایی به دلیل تردید در اثرات واکسن پایین است. دولت‌ها و برخی تصمیم‌گیران امور اقتصادی و تجاری کشورها مشوق‌هایی را برای دادن انگیزه به افرادی که هنوز نسبت به دریافت واکسن مردد هستند، در پیش گرفتند. این مشوق‌ها از آپارتمان، خودرو و طلا تا ارائه حیوانات خانگی و دام را در بر گرفته‌اند. این مشوق‌ها هم‌زمان با افزایش همه‌گیری به سویه دلتای این بیماری شدت یافت.

حوزه‌های تجاری در **هنگ‌کنگ** جوایز گران‌قیمتی را برای افزایش سطح واکسیناسیون در این کشور در نظر گرفتند. چند حامی مالی شامل فعالان حوزه خرید و فروش املاک و بساز و بفروش‌هایی همچون «Sino Group» یک قرعه‌کشی بخت آزمایی را برای افراد واکسینه ترتیب دادند که جایزه برتر آن یک آپارتمان یک خوابه به ارزش حدود ۱/۳۹ میلیون دلار آمریکا در هنگ‌کنگ بود. شایان ذکر است که این کشور یکی از گران‌ترین شهرهای جهان از نظر قیمت مسکن است. همچنین شرکت هواپیمایی «Cathay Pacific Airways» نیز جایزه‌های سفر هوایی تا سقف ۲۰ میلیون مایل در آسیا برای

ده‌ها فرد که واکسیناسیون خود را انجام داده‌اند، در نظر گرفت. همچنین یک برنده هم می‌تواند یک میهمانی خصوصی را در هواپیمای جدید «Airbus A۳۲۱neo» این شرکت هواپیمایی برگزار کند و یک فرد نیز می‌تواند از یک سفر اختصاصی با هواپیمای این شرکت بهره‌مند شود.

یک سازمان متشکل از شرکت‌های تجاری فعال در عرصه طلا، بورس و نقره چین نیز حدود ۱/۱ میلیون دلار هنگ‌کنگ را برای افرادی که هر دو مرحله واکسیناسیون را انجام می‌دهند، در نظر گرفت. روزنامه چینی «ساوت چاینا مورنینگ پست» همان زمان میزان مشوق‌های مالی برای ترغیب مردم به واکسیناسیون در هنگ‌کنگ را ۷۳ میلیون دلار هنگ‌کنگ یا معادل ۹/۴ میلیون دلار آمریکا برآورد کرد. علت این بود که در آن زمان تنها ۳۵ درصد مردم هنگ‌کنگ تزریق واکسن خود را انجام داده بودند.

در برخی کشورهای آسیایی حتی دولت‌های محلی نیز برای ترغیب مردم دست به کار شدند. در فیلیپین تصمیم‌گیران محلی به افراد واکسینه شده زمین، گاو و برنج جایزه می‌دهند. روزنامه «Manila Times» گزارش داد ساکنان شهر لاس پیناس فیلیپین در صورت دریافت حداقل یک دُز واکس کووید-۱۹، شانس برنده شدن خانه، موتورسیکلت و حتی مواد غذایی را کسب می‌کنند.

به گزارش رویترز، با هدف تشویق ساکنان فقیر در حومه شهر مانیل ۲۰ نفر از افراد واکسینه شده این شانس را دارند که هر هفته یک کیسه برنج ۲۵ کیلوگرمی را به خانه ببرند. البته در فیلیپین در کنار این مشوق‌ها تهدید به دستگیری نیز مطرح می‌شد، زیرا تا میانه ماه اوت فقط ۹/۸ درصد از مردم فیلیپین تزریق واکسن را انجام دادند.

براساس اطلاعات دانشگاه «جان هاپکینز» در ماه اوت **اندونزی** بالاترین تعداد موارد ابتلا به کرونا را در آسیا داشت. رسانه‌ها در این کشور اعلام کردند مقامات دولتی ۵۰۰ جوجه زنده را به سالمندان واکسینه شده

در بخش سپیانس در استان جاوه غربی می‌دهند. در اندونزی به علت جمعیت بالای مسلمانان موضوع حلال بودن واکسن‌ها بسیار پر حرف و حدیث شده بود و تا ۸ اوت ۲۰۲۱ فقط ۸/۷ درصد مردم این کشور به صورت کامل واکسینه شده بودند.

در **مالزی** نیز دسر مجانی را به افراد واکسینه شده، ارائه می‌کردند. در **هندوستان** هم مشوق‌های ویژه‌ای برای تزریق واکسن در نظر گرفته شد. شعبه فست‌فود «مک دونالد» به مشتریان واکسینه شده ۲۰ درصد تخفیف ارائه می‌کرد. صنف طلاسازان در راجکوت گوجرات هم برای تشویق افراد بالای ۴۵ سال برای زنان، سنجاق‌های بینی طلا را جایزه می‌دادند. مردان واکسینه شده هم مخلوط-کن‌های دستی را به ازای تزریق واکسن دریافت می‌کردند. با وجود تزریق ۵۰۰ میلیون دُز واکسن در هند اما تا ماه اوت، این کشور تنها ۸/۲ درصد از جمعیت خود را به صورت کامل واکسینه کرده بود.

در دوره ابتدای واکسیناسیون در چین نیز مشوق‌هایی را دریافت می‌کردند. خبرگزاری «آسوشیتدپرس» گزارش داد که در ماه مارس گذشته یک مرکز بهداشتی در پکن به ساکنان ۶۰ سال به بالا که واکسینه می‌شدند ۲/۵ کیلوگرم تخم مرغ هنگام اولین تزریق واکسن هدیه می‌داد. البته چین رویکردهای خشنی را هم در قبال واکسن اتخاذ کرد زیرا این اقدام را وظیفه‌ای ملی تعریف کرد و به همین دلیل توانست تا سوم اوت بیش از ۱/۷ میلیارد دُز واکسن را تزریق کند.

ژاپن نیز تدابیر گسترده‌ای را برای واکسیناسیون در پیش گرفت. دلیل این امر نیز آمادگی این کشور برای برگزاری موفق و کم‌دردسر مسابقات المپیک بود. روزنامه «ماینیچی» ژاپن گزارش داد که دولت محلی این کشور برای تقویت واکسیناسیون در بین جوانان، قرعه‌کشی خودرو و کوپن‌های تفریحی و مسافرت ارائه می‌کند. روزنامه «ژاپن تایمز» هم نوشت که دولت به افرادی که دو دُز واکسن را تزریق کرده‌اند بلیت تماشای دیدار فوتبال در ورزشگاه را می‌دهد.

«کیودو ژاپن» نیز آورده است پیش از المپیک دولت قول داد تا بین افرادی که واکسن تزریق می‌کنند، بلیت تماشای رایگان مسابقات را ارائه کند. دولت همچنین پرداختی خود به مراکز تزریق را از ۱۹ دلار به حدود ۴۰ دلار افزایش داد. این مبلغ با افزایش تعداد مراجعه‌کنندگان بیشتر هم شد به گونه‌ای که تزریق بیشتر از ۵۰ دُز در روز حدود ۱۰۰ هزار ین بیشتر از هزار دلار را به مرکز اختصاص می‌داد.

سنگاپور علاوه بر ارائه مشوق‌های معمول به همه مردم، برای کارمندان دولتی و شرکت‌ها نیز شرایط ویژه‌ای را برقرار کرد. محبوب‌ترین مشوق برای کارمندانی که واکسن دریافت می‌کنند، در کشور سنگاپور دریافت مرخصی با حقوق بوده است. این کشور و کارفرمایان بنگاه‌ها ارائه پاداش نقدی و کوپن صرف‌شام را هم ارائه کردند اما پس از استقبال کارکنان از مرخصی این گزینه را نیز در دستور کار خود قرار دادند.

در نظرسنجی‌ها سنگاپور با بیشترین سطح استقبال از واکسن روبه‌رو شد و حتی ۶۶ درصد کارفرمایان برای تشویق کارکنانشان جوایزی را تعیین کردند. ۷۱ درصد کارمندان مرخصی با حقوق را بهترین انگیزه برای خود اعلام کردند. اگرچه دریافت پاداش نقدی و کوپن‌های سرگرمی نیز موافقان زیادی داشت.

در سرزمین های اشغالی، پس از واکسینه شدن، به هر فرد یک «گذرنامه سبز» داده می‌شد که بلیت فرد برای رفتن به باشگاه‌ها، هتل‌ها و رستوران‌ها بود. در برخی از شهرهای صهیونیست‌نشین به دلیل دیدگاه‌های ارتودکس، مقاومت نسبت به واکسن زیاد بود. شهرداران این شهرها نیز برای ترغیب مردم جوایز و پاداش‌هایی همچون وسایل سرگرمی، بلیت بازی‌های فوتبال، بلیت جشن‌های فرهنگی و ... ارائه کردند.

دیدگاه‌های متعارض نسبت به تخصیص مشوق

برجسته باشند. از نظر او، «باید برای هر کشور و هر قشر فکری آن در جهت ایجاد انگیزه برنامه‌ریزی کرد. طرفداران دیوانه فوتبال در شمال لندن ممکن است با تورهای بازدید از استادیوم معروف امارات وسوسه شوند اما خیلی افراد در مقابل فشارهای شرکت اوبر در زمینه استفاده توام با تخفیف تاکسی یا تحویل رایگان غذای «Deliveroo» مقاومت بیشتری نشان دهند. جای تردید است که کسی به خاطر دریافت پیتزای تخفیف‌دار برود و واکسن بزند».

محققان دانشگاه UCLA دریافتند که تقریباً یک سوم افراد واکسینه نشده در یک نظرسنجی تصادفی اظهار داشتند که پرداخت‌های نقدی ۲۵ تا ۱۰۰ دلاری احتمال تزریق واکسن را برای آن‌ها بیشتر می‌کند. این کار در راستای بررسی تأثیر سخن بایدن در شهرها و ایالت‌های آمریکا برگزار شد. وی پرداخت ۱۰۰ دلار پرداخت نقدی به افرادی که واکسینه می‌شوند، پیشنهاد کرد.

البته در برخی جوامع تعیین پاداش تأثیر عکس داشت. با اینکه صربستان در ابتدای دوره واکسیناسیون آمار موفقی را به ثبت رساند اما اعلام مشوق ۳۰ دلاری باعث کاهش روند استقبال از واکسن شد. «زوران رادوانویچ» اپیدمیولوژیست و استاد سابق دانشگاه بلگراد اعتقاد دارد اعلام جایزه یک شکست بود و ناکارآمدی سیاست آموزشی را نشان داد. این اپیدمیولوژیست صرب، پس از

کارشناسان حوزه های مختلف اجتماعی، روانی و اقتصادی رویکردهای گوناگونی را در مورد اثربخشی این اقدام دولت‌ها دارند. برخی متخصصان اعتقاد دارند که دادن پاداش در قبال تزریق واکسن موجب تردید بیشتر افراد می‌شود و برخی دیگر نیز آن را نشانه شکست اخلاقیات و دادن جایزه به افراد متمرد می‌دانند. با این حال جامعه‌شناسان تأکید می‌کنند که باید با توجه به ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی هر جامعه‌ای برای افراد مشوق واکسن تعیین کرد. «مارتین مک کی» استاد بهداشت عمومی اروپا در دانشکده بهداشت و طب گرمسیری لندن، تأکید می‌کند که انگیزه‌ها باید

تعیین پاداش برای واکسن در مورد طرح تشویقی واکسن صربستان به نشریه «لنست» اظهار داشت: «پیشنهاد پرداخت به طور کامل درک هدف واکسیناسیون را تغییر می‌دهد. طبیعی است که بسیاری از مردم اکنون فکر کنند اگر به من پول بدهند تا این واکسن را بزنم، پس واکسن خوب نیست. خطری برای آن وجود دارد و دولت برای پذیرش این ریسک هزینه‌ای را در نظر گرفته است.» وی هشدار داد که این کار نتیجه عکس دارد. پیش بینی وی درست از آب در آمد و صربستان در دوره مورد بررسی با توقف استقبال روبه‌رو شد و تنها توانست تا سطح ۰۰۰ درصد واکسیناسیون عمومی پیش برود زیرا از آن زمان به بعد بی‌اعتمادی‌ها بیشتر شد. «امیلی لارجنت» پروفیسور اخلاق پزشکی هم اعتقاد دارد: «این یک قمار است که در ظاهر نمی‌تواند آسیبی به همراه داشته باشد؛ اما بعید است که به تنهایی به جوامع کمک کند تا به مصونیت عمومی یعنی زمانی که درصد بالایی از جمعیت در برابر یک بیماری مصونیت پیدا می‌کنند، دست یابند.»

لارجنت بر این باور است که ارائه تخفیف‌ها و مشوق‌های مالی برای گروه‌های خاصی مانند جوانانی که علاقه‌مند به واکسینه شدن هستند اما هنوز آن را در اولویت قرار نداده‌اند، احتمالاً بهترین کارکرد را خواهد داشت. وی هم‌زمان هشدار می‌دهد برای جمعیت‌هایی که از نظر فلسفی مخالف واکسینه شدن هستند، مشوق‌های مالی می‌تواند آنها را مشکوک‌تر کند و نگرانی‌هایی را که دارند تقویت کند یا نگرانی‌های جدیدی را به آن بیفزاید.

با اینکه امارات متحده عربی از بالاترین نرخ‌های واکسیناسیون برخوردار بود اما پس از چند ماه علاقه شهروندان برای این کار کاهش یافت. به دنبال این امر برخی از سالن‌های ورزشی برتر در دبی دو هفته دسترسی رایگان را به افرادی که به طور کامل واکسینه شده‌اند، ارائه کردند.

«جولیان ساوولسکو» استاد مرکز اخلاق عملی اوهیرو در دانشگاه آکسفورد، در مقاله‌ای در مجله پزشکی «BMJ» بریتانیا می‌نویسد: «در حالی که دولت‌ها راه‌های گوناگونی را برای رسیدگی به سطوح مختلف اعتماد به واکسن و کاهش تردید در سراسر جهان در نظر می‌گیرند؛ ممکن است افراد ضد واکسن هرگز متقاعد نشوند تا موضع خود را تغییر دهند. با این حال واکسیناسیون تشویقی ممکن است افرادی را که تزریق انجام نداده

اند، متقاعد کند که واکسن بزنند».

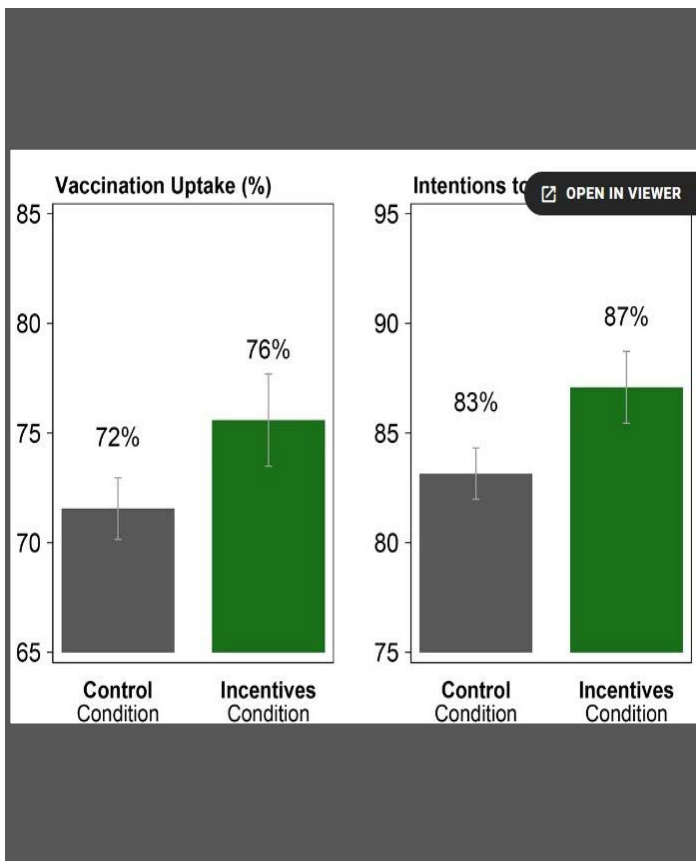
میزان کارآمدی مشوق های مادی

اگر چه آگاهی بخشی و ارتباط مناسب و مستقیم و وجود اعتماد دوسویه میان دولت و مردم نقش مهمی در ترغیب افکار عمومی به پذیرش خواسته های دولت دارد اما در هر صورت این اقدام با مخالفت هایی روبه رو می شود. در کشورهای مختلف سطح واکسن گریزی با توجه به میزان اعتماد به دولت ها گوناگون است اما حکمرانان سعی دارند با انواع ابزارهای در دسترس خود آن را مدیریت کنند. به طور قطع تشویق و پاداش همان گونه که برای تغییر رفتار دانش آموزان و کودکان تاثیر دارد، بر روی جمعیت بزرگسال نیز موثر خواهد بود. تنها تفاوت دو دسته این است که باید نوع مشوق متناسب با سطح آگاهی، فرهنگ و نیازهای جامعه طراحی شود.

تارنمای نشریه «SCIENCE» در مقاله ای با عنوان «مشوق های پولی میزان واکسیناسیون کووید-۱۹ را افزایش می دهد» آورده است: «توقف روند واکسیناسیون کووید-۱۹ موضوعی است که از سوی دولت ها تهدید سلامت عمومی به شمار می آید. دولت ها در سرتاسر جهان برای افزایش نرخ واکسیناسیون، استفاده از برخی مشوق ها را مورد

بررسی قرار داده اند. یک کارآزمایی تصادفی در سوئد اجرا شد که در آن موضوع پرداخت پولی به میزان میانگین ۲۰۰ کرون یا ۲۴ دلار مورد بررسی قرار گرفت و در پایان این نتیجه حاصل شد اقدام فوق می تواند نرخ واکسیناسیون را ۲/۴ درصد افزایش دهد. طبق این بررسی، تاثیر استفاده از مشوق های پولی برای افزایش میزان تلقیح متوسط ارزیابی شده است».

براساس این پژوهش که با نظرسنجی همراه بود، در نظر گرفتن مشوق هم قصد افراد برای اقدام و هم تزریق واقعی واکسن را افزایش می دهد. نمودار زیر تاثیر مشوق ها بر قصد و عمل افراد نشان می دهد:

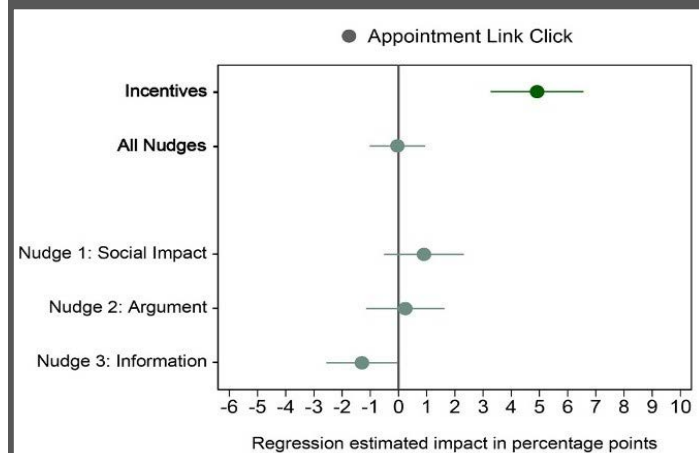
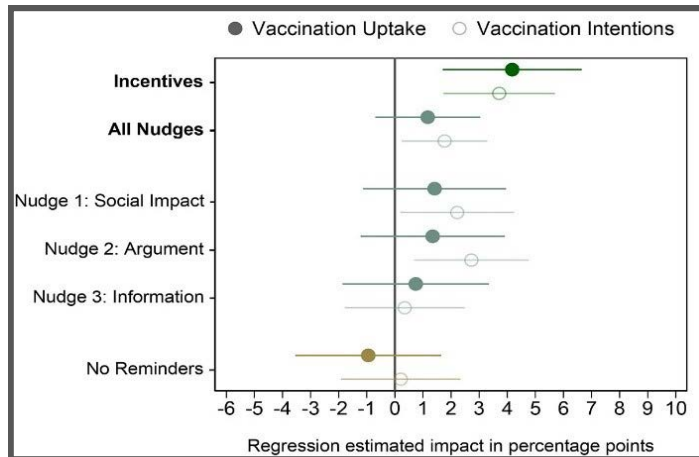

طبق نمودارهای زیر مشوق های پولی حدود ۳/۷ درصد نسبت به شرایط کنترل شده بر میزان تمایل به واکسیناسیون می افزاید و هم-زمان نرخ واقعی واکسیناسیون را نیز ۲/۴ درصد افزایش می دهد.

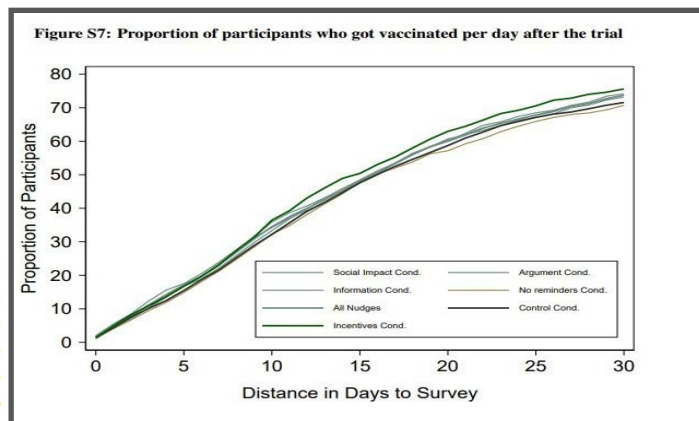
در کل این مطالعه نشان داد که مشوق‌های پولی متوسط نیز می‌توانند نرخ واکسیناسیون را افزایش دهند. در سوئد دریافت مبلغی معادل ۲۴ دلار تا بیشتر از ۴ درصد بر این میزان تاثیر داشت. این نوع مشوق‌ها حتی در کشوری که نرخ واکسیناسیون آن بالا است هم می‌تواند کارساز باشد.

اما هم‌زمان برای دولت‌ها این مسأله مطرح است که آیا برایشان پرداخت این پاداش‌ها مقرون به صرفه است یا خیر. پژوهش منتشر شده در نشریه ساینس نشان می‌دهد علاوه بر منافع مستقیم ناشی از نجات جان افراد، واکسیناسیون مزایای غیرمستقیمی را برای کشورها به همراه دارد. این مزایا عبارتند از ایمنی بیشتر جمعیت، افت نرخ بستری در بیمارستان و کاهش هزینه‌های پزشکی، کم شدن از محدودیت‌های اجتماعی و رشد اقتصادی. نکته کلیدی دیگر آن است که پرداخت هزینه واکسیناسیون و از جمله مشوق‌های پولی و غیرپولی، هزینه‌های بسیار کمتری برای جامعه نسبت به مجموع همه پرداخت‌ها دارد. ضمن آنکه پولی که از سوی دولت به شهروندان منتقل می‌شود، از بین نمی‌رود و وارد چرخه اقتصاد جامعه می‌شود.

البته این پژوهش تنها پرداخت یک عدد ثابت حدود ۲۴ دلار را در یک کشور غربی مورد ارزیابی قرار داد حال آنکه تاثیر ارقام مختلف

براساس نمودار زیر در دوره‌های ۱۰، ۲۰ و ۳۰ روزه و بیشتر، پس از نظرسنجی نتایج به دست آمده پیگیری شد و نشان داد که مشوق‌های پولی نه تنها جذب فوری به سوی واکسیناسیون را تسریع می‌کند بلکه فرآیند جذب را برای حداقل ۵۰ روز افزایشی نگاه می‌دارد.

ابزار موثری برای کاهش شیوع کووید-۱۹ و تلفات ناشی از آن باشند.

مشوق‌ها از ۱۰ تا ۱۰۰ دلار هنوز بررسی نشده است. از سوی دیگر می‌توان روش‌ها و برنامه‌های دیگر انگیزشی را هم ارزیابی کرد و کارآمدی هر یک از آن‌ها را با یکدیگر مقایسه کرد. همچنین گذشت زمان نیز می‌تواند بر روی تردید افراد ضدواکسن موثر باشد. علاوه بر این، کنکاش در مورد تاثیرگذاری مجازات‌های شغلی و ارائه هم-زمان مشوق‌ها نیز می‌تواند اثربخشی سیاست‌ها را چندان برابر کند. با همه ارزیابی‌هایی که صورت گرفته، باید گفت مشوق‌های تضمین شده می‌تواند نرخ واکسیناسیون را افزایش دهد. با ادامه همه‌گیری مشوق‌ها می‌توانند

خلاصه از اقدامات کشورهای مختلف در مقابله با مخالفان واکسن

ردیف	سیاست‌ها و روش‌های مقابله با واکسن‌گریزان در کشورهای مختلف	مصادیق
۱	انواع و نحوه اجرای سیاست‌های تنبیهی در کشورهای مختلف	<ul style="list-style-type: none"> - اخراج و تعلیق از کار - مرخصی اجباری و بدون حقوق - جریمه‌های نقدی کارفرمایان - منع ورود و خروج از کشور - ممنوعیت استفاده از حمل و نقل عمومی - ممنوعیت تجمعات - جلوگیری از ورود به اماکن عمومی، مراکز تفریحی - جلوگیری از برگزاری رویدادهای فرهنگی، هنری و ورزشی - منع آمد و شد شبانه - اجبار واکسیناسیون کادر پزشکی، پرستاران و کارکنان بخش بهداشت - اجبار واکسیناسیون کارکنان، دانشجویان و اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها - جلوگیری
۲	سیاست‌های تشویقی کشورهای و میزبان تاثیرگذاری آنها	<ul style="list-style-type: none"> - وجه نقدی و کارت هدیه - برگزاری قرعه‌کشی و اهدای جوایز (آپارتمان، خودرو، تلفن همراه و ...) - بلیت‌های تفریحی، هنری و ورزشی - ارائه خدمات - حق عضویت در باشگاه‌ها، مراکز فرهنگی و ... - مجوز شکار و رانندگی در مسیرهای تندرو - اقلام خوراکی و وعده‌های غذایی - ارائه تخفیفات خرید - شرکت رایگان در بخت‌آزمایی‌ها - انجام تزریق واکسن در شرایط جذاب و جالب

پاندمی کرونا چهره جهان را تغییر داده است و در کمتر از دو سال تاکنون بیش از پنج میلیون کشته بر جا گذاشته، ترس و ناامنی ایجاد کرده و به اقتصاد کشورها آسیب زده است. در این دوره تاریخی تنها راه حل کنترل این همه‌گیری که اکنون بشر در اختیار دارد استفاده از واکسن‌های تایید شده سازمان بهداشت جهانی است.

با ورود و معرفی واکسن کرونا، عده زیادی از مردم کشورها از آن استقبال کردند. توسعه واکسیناسیون تا حد قابل قبولی توانست در کشورهای پیشرو در واکسیناسیون، از میزان مرگ و میر ناشی از کووید-۱۹ بکاهد اما با گذشت زمان گروه‌های ضد واکسن هم فعال شدند، در اکثر کشورها جمعیتی که اغلب اقلیت هستند به دلایل مختلف مانند تضاد واکسیناسیون اجباری با آزادی فردی یا ترس از عوارض واکسن و با توجه به شایعات با آن مخالفت می‌کنند.

واکسیناسیون کرونا زمانی موثر است که بیش از ۸۵ تا ۹۰ درصد افراد یک جامعه هر دو دُز واکسن کرونا را تزریق کرده باشند، بنابراین کشورها برای ترغیب حداکثری مردم کشورشان به تزریق واکسن، سیاست‌هایی را اتخاذ می‌کنند. سیاست‌های دولت‌ها برای ترغیب

مردم کشورشان به تزریق واکسن کرونا به دو دسته سیاست‌های تنبیهی و تشویقی تقسیم می‌شود. بسیاری از کشورها سیاست‌های تنبیهی مختلفی را مانند ممنوعیت حضور افراد واکسن نزده به محل کار، مرخصی‌های اجباری بدون حقوق، جریمه نقدی و اخراج آنان به کار گرفته‌اند. اما سیاست انتخاب بین شغل و واکسن به خصوص برای مخالفان سرسخت واکسن در بسیاری از کشورها تنش، تظاهرات و مشکلاتی ایجاد کرده است. با این حال در کشورهایی که حکومت‌های اقتدارگرا دارند، تا حد زیادی این سیاست‌ها موثر بوده و باعث گسترش واکسیناسیون شده است.

تعداد زیادی از کشورها هم‌زمان با سیاست‌های تنبیهی یا مستقل از آن سیاست‌های تشویقی را نیز به کار گرفته‌اند، مشهورترین آنها پرداخت جایزه ۱۰۰ دلاری بایدن در آمریکا است. پرداخت جایزه نقدی، بلیت خدمات سرگرمی، حمل و نقل و دادن غذای رایگان از جمله این سیاست‌هاست.

تحقیقات نشان داده است که تشویق‌های مالی، کالایی و سرگرمی تا حدی به ترغیب افراد به واکسن زدن کمک کرده، البته در مواردی نیز به تردید مخالفان واکسن دامن زده است اما در مجموع میزان تاثیر آن محدود و حدود چهار تا پنج درصد بوده است. تحقیقات جدیدتر نشان داده است که سیاست‌های تنبیهی و تشویقی در کنار هم مؤثرتر است. تجربه جهانی نشان می‌دهد اتخاذ تصمیم و سیاست حکومت‌ها برای ترغیب مردم به واکسن زدن باید متناسب با فرهنگ، شرایط اجتماعی، اقتصادی، سطح سواد و آگاهی، شغلی و سنی افراد صورت بگیرد.

ایران باید چه تصمیمی بگیرد؟

اجباری بودن استفاده از ماسک و دورکاری‌ها تا رسیدن به ایمنی جمعی مطمئن ادامه داشته باشد.

در کشور ما ایران با توجه به فرهنگ جامعه، اکثریت مردم از تزریق واکسن استقبال کرده‌اند اما افرادی نیز به دلایل مختلف هنوز مردد یا با تزریق واکسن مخالف هستند، استفاده از سیاست تشویقی و اعطای جایزه در ایران می‌تواند تا حد زیادی موثر باشد اما ممکن است با توجه به مشکلات اقتصادی و از جمله تحریم‌ها، دست دولت برای پرداخت جایزه‌های بزرگ برای واکسن زدن باز نباشد. در عین حال جوایز مشوق واکسن می‌تواند همیشه نقدی و مالی نباشد، اعطای مرخصی با حقوق به کارمندان و اهدای برخی کالاها یا اقلام غذایی در صورتی که تامین آن در کشور میسر باشد می‌تواند در این زمینه مدنظر قرار گیرد. این سیاست برای گروه‌های فقیر و افرادی که کارمند دولت نیستند، موثر است.

با این حال به نظر می‌رسد یکی از سیاست‌های کارآمد و موثر در ایران با توجه به وضعیت جامعه سیاست‌های تنبیهی است. ممنوعیت ورود به اماکن عمومی، ممنوعیت تردد و مسافرت، ممنوعیت خرید از فروشگاه‌ها، ممنوعیت حضور در ادارات و مشاغل، بستن حساب‌های بانکی و ممنوعیت ورود به کلاس‌های آموزشی از جمله اقداماتی است که می‌تواند در گسترش واکسیناسیون و رسیدن به ایمنی جمعی بالای ۹۰ درصدی موثر باشد.

مسئله بسیار مهم این است که باید واکسیناسیون بالای ۸۵ تا ۹۰ درصدی جامعه در زمانی کوتاه و سریع انجام شود تا فرصت جهش ویروس و بازگشت روند تصاعدی بیماری به وجود نیاید. زیرا کشورهایی که نتوانستند اکثریت ۸۰ درصدی جمعیت خود را به تزریق واکسن قانع کنند و برای بازگشایی و عادی‌سازی زندگی عجله کردند، دوباره باروند صعودی ابتلا و مرگ و میر مواجه شدند. بنابراین لازم است در ایران از این تجربه درس گرفته شود. با افزایش نسبی واکسیناسیون تا قبل از واکسینه شدن بالای ۹۰ درصد جامعه نسبت به بازگشایی همه اماکن و عادی‌سازی جامعه عجله نشود و رعایت اصول فاصله‌گذاری اجتماعی،

15. <https://www.japantimes.co.jp/news/2021/10/16/national/covid-vaccine-incentives/>
16. <https://english.kyodonews.net/news/2021/05/f012cd20dce-japan-readies-higher-incentives-for-clinics-to-give-covid-19-shots.html>
17. <https://www.humanresourcesonline.net/the-most-common-vaccination-incentives-singapore-employers-are-offering>
18. <https://www.al-monitor.com/originals/2021/02/israel-ultra-orthodox-arabs-east-jerusalem-coronavirus.html>
19. https://www.washingtonpost.com/world/covid-vaccine-incentives/2021/08/08/f586d3c6-f5ec-11eb-a636-18cac59a98dc_story.html
20. <https://www.washingtonpost.com/world/2021/06/06/coronavirus-vaccine-incentives/>
21. <https://indianexpress.com/article/explained/explained-fresh-covid-19-vaccine-incentives-on-offer-around-the-world-7430753/>
22. <https://www.science.org/doi/10.1126/science.abm0475>
23. https://www.science.org/action/downloadSupplement?doi=10.1126%2Fscience.abm0475&file=science.abm0475_sm.pdf

1. <https://news.trust.org/item/20210601155421-gr1fs>
2. <https://www.nature.com/articles/s41591-021-01466-8>
3. <https://www1.nyc.gov/site/coronavirus/vaccines/vaccine-incentives.page>
4. <https://indianexpress.com/article/explained/explained-fresh-covid-19-vaccine-incentives-on-offer-around-the-world-7430753/>
5. <https://news.trust.org/item/20210601155421-gr1fs>
6. <https://www.theglobeandmail.com/canada/alberta/article-alberta-to-offer-100-incentive-to-encourage-vaccination-as-covid-cases/>
7. <https://www.thestar.com/politics/provincial/2021/07/20/ontario-considering-incentives-to-boost-covid-19-vaccinations.html>
8. <https://globalnews.ca/news/8140069/bc-first-nation-offers-cash-vaccine-incentive/>
9. https://www.business-standard.com/article/current-affairs/european-nations-impose-incentives-penalties-to-boost-covid-vaccine-shots-121071700497_1.html
10. <https://p.dw.com/p/42iMR>
11. https://www.washingtonpost.com/world/covid-vaccine-incentives/2021/08/08/f586d3c6-f5ec-11eb-a636-18cac59a98dc_story.html
12. <https://fortune.com/2021/07/14/covid-vaccine-incentives-vaccination-rates-globally/>
13. <https://indianexpress.com/article/explained/explained-fresh-covid-19-vaccine-incentives-on-offer-around-the-world-7430753/>
14. <https://mainichi.jp/english/articles/20210821/p2a/00m/0na/025000c>

